Lépcső

VENI SANCTE

CISZTERCI SZENT IMRE PLÉBÁNIA

2026

227. SZÁM

E gondolatok a Szent Imre Férfi Kör céljait és tapasztalatait kívánják megosztani. A téma általános felütése a Lépcső előző számában található (https://szentimre.hu/wp-content/uploads/2026/07/lepcso_26_te_deum.pdf), amelyben áttekintettük a modern plébánia jövőjének kérdéseit, a világi hívek szerepét.

Van tüzed?

AKKOR LÁNGOLJ ÉS VILÁGÍTS | 2. RÉSZ

ÉRIK A GYÜMÖLCS

A katolikus egyházban hagyomány és gyakorlat a nők és a férfiak külön lelkiségi mozgalmakhoz való tartozása. (Opus Dei, Cursilló, Exodusgo 90 etc.) Férfiaknak az életszentség felé vezető úton férfiakra van szüksége: a pécsi egyházmegye sikeres példája a Felföldi László megyéspüspök kezdeményezésére 2021 őszén indult Férfitalálkozók sorozata. Egy-egy alkalommal több százan vesznek részt, és e különleges lendület az elmúlt hat évben rengeteg gyümölcsöt érlelt. Püspök atya minden helyszínen személyes jelenlétével segíti a kötetlen hangvételű összejöveteleket, melyeken központi szerepet kap a közös imádság és az ének.

ERŐ, FORRÁS

A férfiaknak három, jelentős erőforrást érdemes mozgósítaniuk: az egyik a családi szeretetkapcsolat, a másik a férfiközösség-férfibarátság, a harmadik pedig: a csend. Az Isten csendje. Ez szívünk nagy mélysége, amit semmilyen földi teremtmény nem tud betölteni: az Istennek fenntartott hely. De ezt csak a magányban, az Istenre és önmagunkra való figyelésben tudjuk megélni.

SZÜNET NÉLKÜL

A Szent Imre Férfi Kör három évvel ezelőtti megalapítására a középkorúak lelki gondozásának elindulása keretében került sor. Plébániánk minden korosztálynak szervezett lelki programokat, az óvodásoktól az egyetemistákig, ugyanakkor a középkorúak lelki gondozására nem látszott megoldás. Erre a hiányra és igényre szerettünk volna válaszolni a Férfi Kör megalapításával. A plébánia vezetése mindenben igyekezett támogatni a kezdeményezést.

A Szent Imre Férfi Kör célja a kezdetektől fogva

- az imádság,
- a tanulás,
- a személyesség,
- a szolgálat és
- a tanúságtétel.

Krisztusi közösségé szeretnénk válni. Elengedhetetlenül fontos, hogy ezt a világot megvilágosítsa, ösztönözze és megújítsa a felnőttek hite. Ennek kell áthatnia minden földi tevékenységet, amelyeknek elvégzése a felnőttekre van bízva. De hogy a hitoktatás hatékony lehessen, ahhoz szünet nélkülinek kell lennie. Hiábavalóvá válna, ha a felnőttkor küszöbére érkező embert magára hagyná, mert a felnőtteknek is szükségük van rá.

Erősítenünk szükséges a plébániát, hogy családi együttlétek barátságos és testvéri otthonává legyen, ahol a megkereszteltek és a megbérmáltak rádöbbenhetnek arra, hogy Isten népéhez tartoznak. Mert a plébánia nyújtja nekik az igaz tanítás kenyerét, itt törik meg számukra az Eucharisztiát a közös liturgikus cselekményben, innen kapnak küldetést mindennap arra, hogy apostolkodjanak. A mérce, amihez ragaszkodnunk kell: az igényes kereszténység

HHHH

Az elmúlt három évben **h**avonta egyszer tartottunk Férfi Kört: **h**étfőnként a **H**imfy utcában este **h**éttől. Sok tapasztalatot szereztünk, és e kezdeményezés sok gyümölcsöt termett. 6-8 elkötelezett férfi alkotja a kör belső magját, ehhez járul még nagyjából 20-25 társunk. Alapvetően vendégeket, atyákat szólítottunk meg, akik eljöttek hozzánk tanítani és vezetni: Juhos Ferenc SVD verbita, Kocsis Tamás görögkatolikus szervezőlelkész, Rafael de Castro Manglano, az Opus Dei egyik magyarországi vezetője, és természetesen a plébánia papjai. Sajnos több esetben is előfordult, hogy – határaikat védve – a megszólított papok nemet mondtak megkeresésünkre. Ez is jelzi, hogy a világi híveknek fel kell készülniük a nagyobb felelősséggel és tudatossággal járó szolgálatra.

KICSIT, DE KITARTÓAN

Minden alkalom hasonlóan épül fel: imádság (rózsafüzér vagy zsolozsma, ének), majd előadás, tanítás, utána kérdések alapján kiscsoportos beszélgetés, majd záróimádság végül szerény agapé. Erős üzenetként és szimbólumként az egyik széken minden alkalommal egy Krisztus-ikon tekint reánk, emlékeztetve a közösség alapvető céljára.

A témák a lehető legkülönfélébbek: házasság, hagyomány, zsoltárok, a krisztusi közösség, a világi hívek szerepe, tanulás, misszió, a ciszterci lelkiség, a Spes non confundit pápai bulla, a keresztény felelősségvállalás, mérgező szavaink, szolgálat, kérdezd a plébánosod, Boldog Brenner János vértanú élete, Szent József mint a férfiak példaképe etc.

A szolgálat keretében aktívan és elkötelezetten vettünk részt a plébánia és a Szentimrevárosi Egyesület keresztállítási kezdeményezésében, a templom szentélyének felújításában és mindabban, amire a plébánia megkért bennünket. Hagyománnyá vált az Apák napja környékén tartott bográcsozás, ahogy a plébániai főzőversenyen való részvétel is. Fontos tapasztalat, hogy a közösség lassan épül és fejlődik, mint a mustármag, ezért érdemes türelmesnek lenni.

Természetesen nehézségek, meg nem értés, konfliktusok is előfordulnak, amelyeket kitartással, meghallgatással és imádsággal lehet megoldani. Botladozunk, tanulunk, de reménykedve haladunk. Nem kell félni a szerény számoktól. Kicsit, de hűségesen és kitartóan: ez a célunk. Folytatjuk, és minden érdeklődő férfit szeretettel várunk sorainkba. A kérdés továbbra is velünk marad: van tüzed?

Szele Tamás

Írásunk szerzője a XI. kerületben nőtt fel, a József Attila Gimnáziumban érettségizett. Orvos feleségével és négy gyermekével Budafokon él. Több mint 15 éve tagja a plébánia közösségének. Három gyermeke a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium tanulója. Több mint 20 éve dolgozik az államigazgatásban jogászként, jelenleg az Állami Számvevőszéknél. Felnőtt megtért. A Szent Imre Férfi Kör egyik alapítója.

Az első áldozás

2026. MÁJUS 16.

SZŰCS BENCE FOTOGRÁFUS KÉPES KRÓNIKÁJA

Nem megoldani, hanem jelen lenni

HITVALLÁS A MENTÁLHIGIÉNÉS LELKIGONDOZÓI HIVATÁSOMRÓL

Írásunk szerzője katekéta, mentálhigiénés szakember, lelkigondozó és tréner. 35 éve szolgál a Szent Imre közösségében, ahol jelenleg elsősorban felnőtteket kísér a hit útján, ill. jegyespárok felkészülését segíti a házasság szentségére. Szereti a gasztronómiát: lenyűgözi, ahogyan a különböző alapanyagok találkozásából valami új, harmonikus és jóízű egység születik. Ezt keresi az emberi találkozásokban és a kísérésben is: hogyan állhat össze életünk sokféle tapasztalata egy egésszé. Közel állnak hozzá a hegyek és a puszta tágassága; vonzza a tér, a messzire nyíló panoráma és az új horizontok felfedezése.

Sokan kérdezik, mi történik abban az órában, amikor becsukódik a lelkigondozós szobám ajtaja. A válasz egyszerű: találkozás. Többféle találkozás. Találkozom a segítséget kérővel, azzal az emberi sorssal, történettel, küzdelemmel, amit aznap magával hozott. Valamint ő is találkozik önmagával, jelene és múltja nehézségeivel, elakadásaival. Találkozik velem, aki kísérem őt. És találkozás az Úrral, aki kimondva vagy kimondatlanul, de jelen van! Ő az, aki a találkozás, jelenlét által teremti meg azt a megszentelt időt és teret, amiben a gyógyulás megkezdődhet. Sokszor érzem, amit Mózes átélhetett az égő csipkebokornál: „Vedd le sarudat a lábadról, mert a hely, ahol állsz, szent föld."

Fontos, hogy egyéni kísérésben dolgozom, mert így tudom megadni azt a teljes figyelmet, amiben a kliens kimondhatja magát, és meghalljam, meglássam, megértsem őt. Lelkigondozói hitvallásom alapjai: a teljes személyre fókuszálás. A kapcsolat középpontjában ő áll, nem én, és nem a probléma. Feladatom, hogy a saját erőforrásához elvezessem a segítséget kérőt, mindezt folyamatban, rendszerben szemlélve. Kiemelkedő értékek ebben a kapcsolatban a tisztelet, jelenlét, diszkréció, felelősség, elköteleződés.

Az egyéni kísérés egy védett szigetet jelent a minket körülvevő zajban. Itt nem kell megfelelni, nem kell teljesíteni, nem kell erősnek látszani. Itt elég egyszerűen csak lenni – minden fájdalommal, kérdéssel és bizonytalansággal együtt.

Hiszek a jelenlét erejében. Hiszem, hogy sokszor a legnagyobb gyógyító erő maga az a biztonságos tér, ahol az ember végre kimondhatja mindazt, ami nehéz, fáj... Még a képzés során mélyen belém ivódtak egyik tanárunk szavai: „A kliens nem arra fog emlékezni, amit mondtam, hanem arra, hogyan érezte magát a jelenlétemben."

A spiritualitás vagy a transzcendenssel való találkozás sokszor tabu a modern mentálhigiénében, pedig a lelkigondozói munka pont azt a „pluszt" adja, ami túlmutat a „puszta problémamegoldáson". A mentálhigiéné eszköztára – a segítő beszélgetés, az erőforrástérképezés, az önismereti munka – találkozik a lelkigondozás csendjével. Nemcsak a pszichológiai folyamatokat figyelem, hanem azt is, hogyan kapaszkodik az ember az élet értelmébe, hogyan keresi a kapcsolatot valami nálánál nagyobbal, még akkor is, ha ez a keresés épp a kétségbeesésen vagy a hittel való küzdelmen keresztül vezet.

Emlékszem egy kliensre, aki hónapokon át csak a tehetetlen, pusztító haragjáról beszélt. A sokadik találkozásunk alkalmával hirtelen elcsendesedett, múltak a percek, majd egyszer csak megkérdezte: „Vajon hol van most Isten?" Nem kezdtem el magyarázni a hitünket, hanem hagytam, hogy ez a súlyos, transzcendens kérdés ott legyen köztünk. Találkozásunk lényege az volt, hogy nem egyedül kellett elviselnie a választalanságát. Amikor valaki meg meri osztani a legmélyebb kételyeit, az egy szent pillanat – a hivatásom értelme pedig ebben a kísérésben rejlik: ott lenni akkor is, amikor nincs kész válasz. Nehéz tartani a klienst a fájdalmában, kibírni a fájdalmát, nem elvenni a fókuszt a fájdalomról. A felismerések, gyógyulások, erőforrásra találások, megnyílás a kegyelemre sokszor ebben a fájdalmas csendben születnek.

A lelkigondozói szolgálat örök mintája az Emmauszba tartó két tanítvány története. Ők csalódásuk, félelmük, gyászuk, kiüresedettségük súlya alatt gyalogoltak, amikor megjelent mellettük az „Idegen". Jézus figyelt. Kérdezett. Hagyta, hogy kibeszéljék magukból a reménytelenséget, és csak akkor kezdte el magyarázni az Írásokat, amikor a szívük már készen állt a befogadásra.

A remény horizontján
[a szerző felvétele]

Folyamatosan tanulok az evangéliumokból; Jézus miként van jelen, hogyan kapcsolódik, mire kérdez rá, hogyan ad kihívást, mire hív... Ő a lelkigondozó! Ezt a kísérőszerepet igyekszem betölteni. Nem előre szaladni, hogy megmutassam az utat, hanem mellékjük szegődni a saját útjukon. Ajándék, amikor a közös beszélgetéseink végére a kísért szíve is úgy »lángol«, mint az emmauszi tanítványoké, amikor felismerik, hogy az összetörtségben és a veszteségben is ott volt velük az Úr, és rátalálhatnak belső erőforrásaikra.

Nincs gyors válasz a szenvedésre. A kereszt: Isten és ember találkozásának helye. Isten közelségének a megélése csillapíthatja a szeretet és védettség iránti végtelen vágyunkat. Ez a hivatás rám is visszahat. Minden egyes ülés engem is formál; türelemre, alázatra tanít és arra az alapvető emberi közösségre, amelynek mindannyian részesei vagyunk. Ha valaki megosztja velem a legmélyebb gondolatait, az nemcsak bizalom, hanem ajándék is.

Sokan kérdezik: „Nem megterhelő ennyi fájdalommal, elakadással, nehézséggel találkozni?" A válasz a tiszteletben és a határokban keresendő. Tudatosítom, hogy én „csak" a kí-

sérő vagyok, nem a kliens életének a felelőse. Fontos különbséget tenni: „felelősnek lenni valakiért” és a „felelősséggel tartozni valaki iránt” között. Felelősséggel tartozom a kliens iránt, hogy támogatást, segítséget adjak neki, imádságban hordozom őt. De nem vagyok felelős érte – azaz a döntéseiért, az élete megéléséért. Ha segítő szakemberként nem veszem figyelembe a határokat, amelyek megmutatják, hol érek véget én, és hol kezdődik a másik, akkor elveszem az autonómiáját, és partnerség helyett szülő-gyerek viszonyt alakítok ki. A határtartás nem szeretetlenség, ellenkezőleg: a legmélyebb tisztelet.

A saját önreflexióm és a szupervízió azok a biztonsági kötelek, amelyek segítenek abban, hogy az ülésen történteket ne vigyem haza magammal, ill. meg kellett tanulnom „bemosakodni” a találkozásra, és utána „kimosakodni”. Fontos lett a csend, a feltöltődés, a lelki karbantartás. Időt hagyok arra, hogy bennem is leülepedjen, ami az ülés alatt történt. Megtanultam, ahhoz, hogy másoknak hiteles támaszt nyújthassak, nekem is meg kell őriznem a belső egyensúlyomat. Hivatásom így nem elszívja, hanem formálja az energiáimat. Azonban a segítséget kérőkkel való munka tükör is tud lenni, ami segít tisztábban látni a saját életem összefüggéseit. Ha esetleg hajnalban egy kliensem problémájával ébredek, akkor tudom, hogy jobban bevonódtam, az ő témájában van valami, ami megszólított bennem olyan területet, amivel még nekem is dolgom van.

Érlelődő élet
[a szerző felvétele]

Hálás vagyok minden emberért, aki megtisztel a bizalmával, és engedi, hogy egy darabig az útitársa lehessek.

Az, aki segítő szakemberhez fordul, erős vágyat érez arra, hogy valami történjen. Tandori Dezső sorai fontos lépést fogalmaznak meg: amikor az ember dönt, hogy ne csak elviselje a jelenét, hanem merjen elindulni egy olyan önmaga felé, akit még nem ismer, de akivé válni szeretne:

„Most, mikor ugyanúgy, mint mindig, legfőbb ideje, hogy.” (A damaszkuszi út)

Kató-Bellavics Ágota katekéta

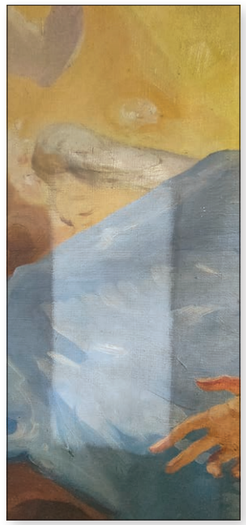
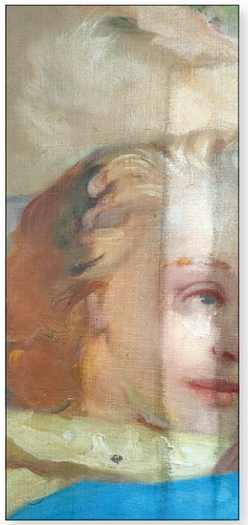
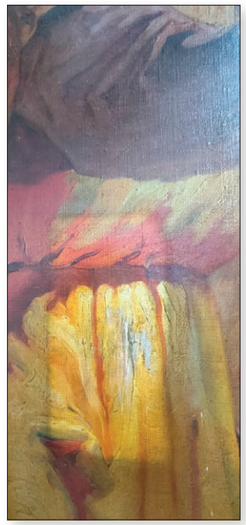
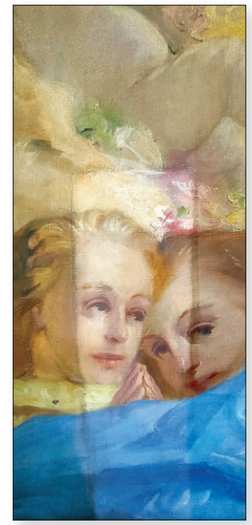

Nagyítás

AMILYEN VOLT, AMILYEN LESZ

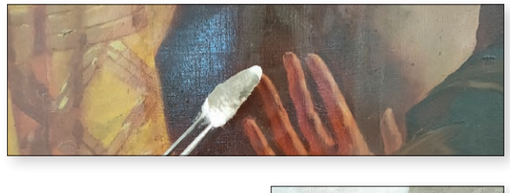

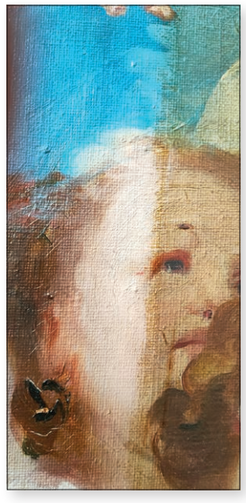

A részletfotókon az oltárkép tisztítási folyamata látható. A világos kivágások, „ablakok”, a festmény eredeti színeit mutatják. Körülöttük a szürkés, opálos rész a szennyezett, még tisztítatlan felület. A kész állapotot – amelyek már a tisztított, lakkozott végeredményt mutatják – a következő oldal tartalmazza.

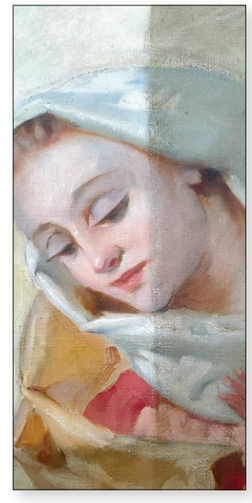

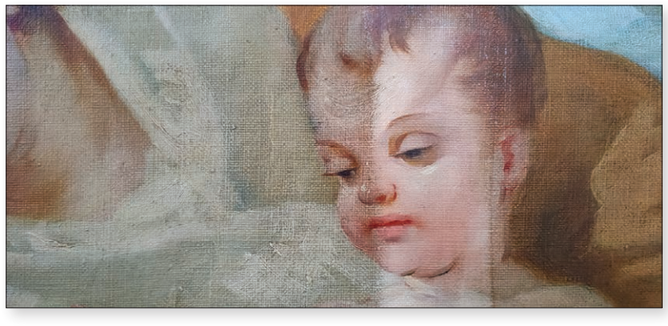
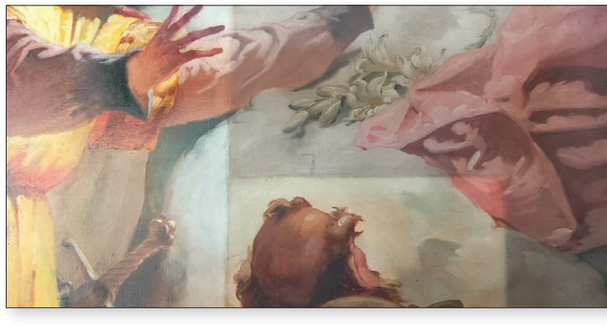

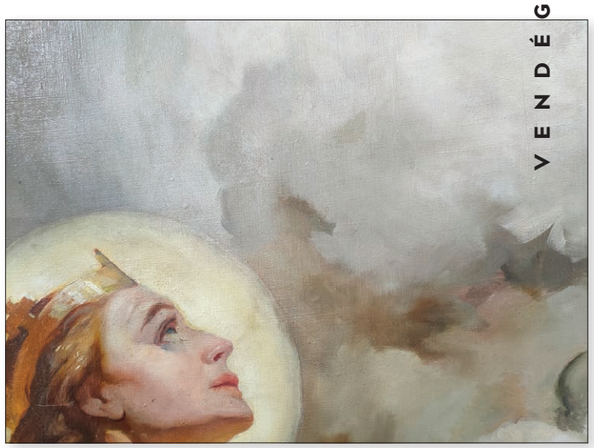

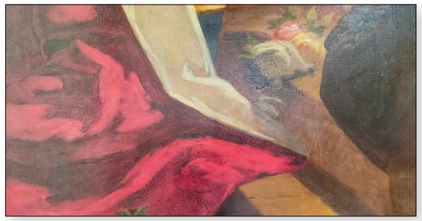

Közelről

AHOGY SOSEM LÁTJUK

Megbízásunk nem teljes, hanem részleges restaurálásra szólt. A munkamenetet és a felhasznált anyagokat is ez határozta meg. A felületi szennyeződések eltávolítása volt az elsődleges szempont, ennek megfelelően – a próba elvégzése után – zsíralkohol-szulfátos tisztítást alkalmaztunk. Menet közben úgy ítéltük meg, hogy alkoholos tisztítást is használunk az esztétikailag tökéletesebb végeredmény érdekében. Védőrétegként gyantás lakkal láttuk el a festményt.

Festőrestaurátor művészek: Hoyos Nóra | Scultéty Zsófia

Az oltárkép alkotója: Takács István festőművész (1901–1985)

A fotókat a restaurátorok készítették

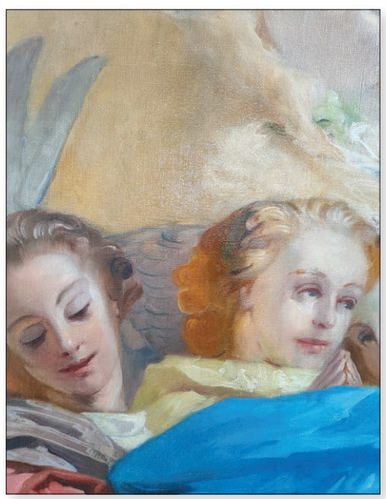

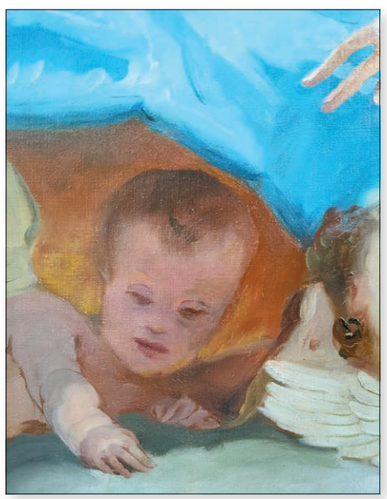

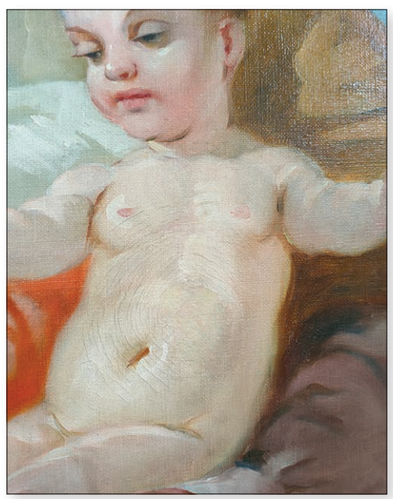

Nyíregyházán született, katolikus-protestáns családban. Noviciátusát Nagyvenyimben és Zircen töltötte, 1996-ban szentelték fel. Tanított a székesfehérvári és a budai rendi gimnáziumokban, több évig vezette a Mária Rádió adásait. A Budai Ciszterci Szent Imre Plébánia káplánja 2011 júniusáig, majd plébános ugyanott 2017-ig. Ezt követően a Váci Egyházmegye papja, Vácrátót plébániai kormányzója, Váchartyán, Püspökszilágy, Kisnémedi moderátora; 2020-tól monori, majd 2023-tól nézsai plébános. 2014-ben jegyzett gondolataival emlékezünk Rá. Nyugodjék békében.

Aki visszafordítja a visszafordíthatatlant

IN MEMORIAM URR ZSOLT IPOLY | 1968–2026

Gyermeki és emberi módon már annyiszor felmerült bennem a kérdés, kép, gondolat az Úr Jézussal kapcsolatban: mennyivel jobban örült volna, ha még életében elismerik, értékelik, elfogadják? Ha így történik, akkor miképp alakult volna az életünk? Ha szemem végigfuttatom a könyveim között, egymás után sorakoznak azon kötetek, amelyek róla szólnak; mennyien próbálták meg újraértelmezni az ember Jézus életét, keresték annak titkát, hogy mit láttak és éreztek vele kapcsolatban a körülötte lévők? Miért váltott ki annyi éles és ellentétes érzelmet, mérges indulatot?

Terjedelmében és szintjeiben jelentős az úgynevezett „Jézus-irodalom”. Az elmúlt százötven évben minden európai értelmiséginek kellett értelmeznie, megmutatnia és magyaráznia a Jézus-eseményt, az emberi és isteni vonások sajátos megjelenését. Ezek végiggondolása e közösség számára önmaga miatt is fontos, hisz a legtöbb esetben ezzel saját magát s életművét is elhelyezi. Ezen írások mind felelős módon értelmezik a szenvedés és megdicsőülés keresztény tanítását. Érdekes egymás melle helyeznünk, elmélkedéseink tárgyává tennünk ezeket.

Karl-Heinz Menke: *Krisztus, a létezés értelme* című munkája (Kairosz, 2002.) végigelemzi a huszadik század kiváló filozófusainak, teológusainak elméleteit. Ebben eltöpreng azon, hogy korunk tudatosan vagy öntudatlanul tagad mindent, ami feltétlen. Radikális kihívással kerül szembe a kereszténység, amikor Jézusba vetett hitét vallja és hirdeti. Meg lehet-e fogalmazni úgy hitünket, a szenvedésbe és a feltámadásba gyökerező múltunkat, hogy közben az előbbi ép marad és elkerüljük a relativizmus veszélyét?

David Flusser Jézus-kötetében (Múlt és Jövő, Budapest, 1995.) az ókori zsidó történelem és irodalom erejében esik ámulatba; az időben egymásnak feszülő indulatok – elismerten vagy megtagadtan, de nem tudtak a misztérium erőteréből kilépni – mennyire értékes vitát hagytak ránk. Maga fogalmazza meg, hogy ebben az erőszak és erőszakmentesség roppant konfliktusától terhelt világban nem felejthetjük el a Megfeszített történelmet megszabadító kiáltását.

François Mauriac *Jézus élete* című könyvében újrameséli az emberi fájdalmat és a hitet, Ernest Renan a maga Jézus élete című tanulmányában hitetlenkedve és cinikus kételkedéssel erősíti az Európa keresztény gyökereit elutasító emberek látását, akik egy hitetlen és Krisztus nélküli világban éreznék jobban magukat.

A 21. század Jézus értékeléséről szóló gondolkodását és párbeszédét XVI. Benedek pápa indította el, illetve határozta meg háromkötetes művével. A mélyen elkötelezett lélek töprengésével erősít meg bennünket abban, hogy az evangéliumot a mai kor mércéjével kell kezelni, kritikusan, de átimádkozottan. Számára Jézus testesíti meg azt az Istent, aki bármeddig kész elmenni, csak visszakaphasson minket. Egyre sürgetőbb, hogy a szentképek kedves Jézusát egy új arcél váltsa fel: Ő azért szenvedett és támadt fel, hogy az élet kérdéseire választ adjon. A „miértekre". Mert ezekből számos feszül bennünk!

Bizonyos életkor után megszaporodnak azok az üzenetek, szomorú levelek, amelyek egy-egy barát, rokon, ismerős elvesztéséről szólnak. A gyászbeszédek visszatérő fordulatai, mint: visszafordíthatatlan..., elkerülhetetlen..., nem tudunk mit tenni... Valamit elveszítünk ilyenkor, aminek már csak az emlékét bírhatjuk. Mit gondolhattak a tanítványok, akik mindent elhagyva követték Krisztust? Tudták, hogy valami sosemvolt történt, és várták is. Egy dologban lehettek bizonyosak: semmi nem végleges, még a halál sem.

Mit érezhettek e férfiak a feltámadás reggelén? Három napja gyászoltak, ám vasárnap egy új, tiszta hang csengett a fülükbe, mint amikor a hegyek között hullámzik egy harang fénye. Húsvétkor a remény és a hit hangjai zendültek fel, s amit Isten akkor, abban a jeruzsálemi sziklasírban képes volt megtenni, megteszi majd újra, csak sokkal jelentősebb léptékben. Szembemegy a lehetetlennel, és visszafordítja azt, ami visszafordíthatatlan.

A mintázat már a kezdeteknél azonos: 962-ben Taksony fejedelem követeket küld XII. János pápához, alkalmas püspököt és térítő pásztorokat kérve a történelmi Magyarországra. Ezzel megkarcolja a német uralkodó önérzetét, aki feltartóztatja az egyházfő küldöttségét – ezzel évtizedet késleltetve a keresztény hit terjedését – jogalap nélkül, vazallus alakulatként kezelve az egész régiót. Szent István király – a külső és belső feszültség ellenére – az akkori Európában egyedüliként tartja meg az ország függetlenségét, világosan jelezve, hogy a kereszténység nem a német birodalom kegyes szolgáltatása, hanem közvetlen kapcsolat Rómával; ennek befogadása nem repül kötelékben a germán sokasággal. Az Árpád-ház diplomáciája már a nemzeti érzés kezdeményeit jelzi a Szentszéknek, a közös érdek okán sikeresen.

Szerszám, készlet

TÚLSZERETETT EGYHÁZ?

NEM KACAG ÉS NEM SÍR

Az állam és az egyház viszonya évszázadokon átívelő fejtörő: az önrendelkezés, az ideológia, a hatalomtechnika, az anyagi javak, a kultúra és művészet, az összetartozás és elkülönülés fonalaiból fésült szövevény, amelyet éles szerszámmal elkülöníteni hiábavaló kísérlet marad. E két egység közötti átjárás az ember természetes működésének következménye: a hit iránti készség kódolt rejtvény, minden emberi cselekedet öntudatlan része, melyet nem szövetek, erek, izmok, hanem vegyjelekkel nem leírható tartomány, a lélek tölt fel. A semleges lény önellentmondás: az anyag nem kacag és nem sír, a végső pillanatban – egy kórházi ágyon, a siralomházban, a Placid atyával közös jégmezőn, a zuhanó repülőn – kiderül a lelkiismeret végső sóhajában, hogy mi az, ami igen. A kegyelem érintésében minden halandó jobb lator lesz, mint a bal volt Vele.

A VÍZ A CSAPBÓL,

az áram a falból, a meleg a fűtőtestből, a hideg a hűtőszekrényből nem alapállapot. Az európai civilizáció következmény: az athéni iskola, a római jog és a zsidó-keresztény tanítás következménye. És folyamatos feladat.

A Jézus Krisztus tanítása óta eltelt évszázadok nagyobbik halmazában a lelkek döntő többsége megtalálta a hitélet számára reményt adó formáját. Kötőszövete a keresztény erkölcstan, amely az ember indulatában számtalanszor elbukott, de érvényességét, hitelességét máig megőrizte.

Egyetemes hatását viszont elvesztette. Mégis, ez az örökség közös nevező, szervező erő: az Árpád-házi szentek lábnyoma zarándokhely, Nagyboldogasszony a rablónak is esélyt ad, a Szentkorona boltíve nélkül pedig még a Habsburg idegenek sem érezték magukat felkentnek. Az 1000 éves örökség hűséges és téritésmentes védmű. Az egyház legértékesebb jelenkori mozdulata nem a templomba járó lelkek megtartása – a tét nagyobb ennél: őrizni a hagyomány fundamentumát.

HIBAÜZENET

A felvilágosodás alapvetően változtatta meg az egyén értékelését, kinyitva az ajtót az önző gén irányába. Fájdalom, de éppen három kifejezésre nem tudott humánus mintát adni, ezek: az egyenlőség, a testvériség és a szabadság. A korlátlanság vonzása, a növekedés állandó kényszere folytonos elégedetlenség forrása: ami hétfőn még csak ígéret, kedden

már az enyém, szerdán viszont kevés, csütörtökön elégtelen, pénteken pedig lázadásra kész. A pillanatnyi nem feltölt, hanem lemerít. Elmarad mellőle a magasabb rendűvel való párbeszéd, a közösségben kimondható hála, az ott átélhető katarzis.

TÜKÖR ÁLTAL, HOMÁLYOSAN

E folyamat vezérelve az egyházi tartományban is következetes: a kiindulási pont az egység részekre bontása. Minél számosabb a szilánkok halmaza, annál kisebb eséllyel illeszthetők újra össze. A teljes hasonulás német nyelvterületen világít: az evangélikus egyház maradékának sokszínű szektává tördelése, a kereszténydemokrata pártok megalkuvó arcvesztése, valamint az anglikán egyház behódolása a szépséges katedrálisok díszleteiben jelzik; az ún. progresszív mozgalmak a semmibe vezető mechanika alapbeállításával már végeztek. A további osztódást az érintettek maguk is elvégzik.

A katolikus egyház még egy ház, ráadásul olyan globális monarchia, amelynek oszlopait földi hatalom nem mozdíthatja el. A semleges-én szintén globális hirdetői számára ez az a kő, amit még ők sem tudnak megemelni. Tehát nem az oltárt kell bántani, hanem az oltárhoz igyekvő lelkeket eltéríteni. Az egyház erejének csökkentése, hangjának lecsendesítése, üzenetének elferdítése, hitelességének megkarcolása, a benne is megjelenő nézetkülönbségek tüzelése, képviselőinek esetleges botlása, valamint az a – sajnálatosan helyes – számítás, hogy a jólétben élők többsége legfeljebb vészhelyzetben tekint felfelé.

VISELKEDÉS, KULTÚRA

A közéletben megjelent politikai kereszténység szóösszetétel az alapvetően tiszta tartalommal kufárkodó közéleti szereplőt hivatott megbélyegezni. Olyasmit sejtetni, hogy e jelzős szerkezet a jézusi üzenetet használja kétes, önkezű célokra. E kifejezés bevezetése a közbeszédbe szintén kipróbált eszköz: az eredeti jelentést tudatosan átíró szavak célja a hagyományos értékek kiszorítása a nyilvános térből. A feloldás a közélet – szándékában keresztény – szereplője előtt is akadályokkal teljes: miként lehetne ma evangéliumi szerszámkészlettel a közélet részvevője az, akivel szemben semmilyen krisztusi elv nem korlátoz. Slachta Margit, Eszterházy János, Kéthly Anna, Tisza Kálmán, Klebelsberg Kuno, Antall József tudása, viselkedéskultúrája, karizmája elegendő lenne-e az ország újkori házában?

SZEMÉLYI SÉRÜLÉS

Karol Józef Wojtyła meghatározó szerepe a szolidaritás lengyel változatában az egész világon tette őt kiemelkedővé. Sajátos, hogy II. János Pálként éppen ő rögzítette, hogy az egyház papja ne, vagy csak különleges engedéllyel vállalhasson intézményes politikai megbízást. Bizonyára és tapasztalatból helyesen.

Ugyanakkor nincs olyan rendelkezés, amely korlátozza, hogy ugyanezen személy a kultúra, a közélet, a tudomány etc. bármely területén véleményt alkothasson. Ahogy az orvos, a tanár, a favágó, a filozófus, a kőműves etc. – ha ezt szélsőségektől mentesen teszi. Kevesen vállalják ezt. Aki mégis, azt saját közösségének inkább támogatni lenne érdemes; az elhatárolódás nemcsak személyi sérülést, mintahiányt okoz, hanem igazolást és [kár]örömöt azoknak, akik az egyházat-a-négy-falközé utasítás szorgalmazói. Semleges szavak helyett világos beszéddel megtartani, átemelni az emberek rokonszenvét. Valamint ezzel felszabadítani egy védhetetlen lehetőséget: olyan lelkeket nevelni, edzeni, akik a nyilvános térben, nappali fényben is képesek lesznek a keresztény tanítást képviselni. Nem várható, hogy a társadalom az Úr napját megszentelje, de az igen, hogy a hagyományos értékeket elfogadja alapbeállításnak.

A TÚLSZERETETT

A történelem következetes az embert jellemző tulajdonságok állandóságában. Ezek között előkelő helyet foglal el az előítélet – figyelmeztet, amikor skorpió közelít, és a tolvajt sem hagyom egyedül az Ásító inassal. Helyesen. A feltételezés viszont leárnyékol: ártó indulat, miszerint a másik cselekedete tisztességtelen, szándéka önérdekű. Mi a túlszeretés mértékegysége? Ki/kik hitelesítik a túlszeretés mérőszalagját? Ki/kik bírják e – már elnevezésében is ítélethirdető – címke szerzői jogát? A 2026-ig tartó kormányzati folyamat tárgyilagos mérlegét – melyben 4000 egyházi épület, intézmény, közösségi tér etc. épült/újult/készült el – sok esztendő múlva érdemes megvonni majd. Emberöltők óta és talán emberöltők múlva sem történt/történik ilyen léptékű gesztus. Olyan nagyságrend, amelyre önerőből egyik felekezet sem lett/lesz képes. Ennek értékét embertársaink a világnézet ülésrendje szerint minősítették és minősítik majd. Tanulságos laboratórium ez az érzelem, a köszönet, az irigység, az indulat, a nemzeti érzés, a megbecsülés, a képmutatás, a hála, a felelősség vegyeskereskedésében.

A gyanú árnyékán túlnéző szemek egyéb felfedezések részesei lehetnek: miként lehet okosan élni e vagyonnövekménnyel, miként lehet a hívek gondjaira bízni ezek további sorsát, miként lehet elfogadni az iskola-bazilika-kollégium-templom-közösségi tér-monostor-sportlétesítmény-látogatóközpont szépségét, miként lehet visszamenőleg alulszeretni, mikor érdemes csendben maradni, mikor helyes megszólalni, és mikor, kinek nem. Mégis: miután kértem, megkaptam és elfogyasztottam az ebédet, a desszert után miért bántom a séfet?

A rendelés nem (volt) kötelező. És a viszont-látás sem. Méltányos volna elismerni, hogy az ez irányú bátorság, elszántság a fogyasztói magaviselet indulatait, megosztottságát tekintve egyáltalán nem (volt) alkalmas szavazatgyűjtésre. Arra viszont nagyon is, hogy a múlt század második felének rombolását, behozhatatlan gazemberségét újraértelmezze. Ezerszám adott reményt, feladatot, szellemi és kétkezi munkát: a gyanúval kételkedők mindenek előtt kérdezzék meg az elszakított részek túlélőit. Történhetett-e egyéni hiba? Bizonyára. Minden földi építmény teljes kiőrlésű: mag és korpa együtt. De történhetett-e közösségi csoda? Bizonyosan.

HAMIS FELTÉTELEZÉS,

hogy mindez elkényelmesít. Akit igen, meg fogja szenvedni, mert a nem öntözött virág elhervad. A hálaadóknak viszont felelősség, remény, visszatérés a sorstalanságból – és még több munka. A továbblépés, értékőrzés új szakasza, a megújító-építő tűzerőhöz képest egészen más, csendes, hétköznapi léptékben. Ahogy e Lépcsőt jegyző egyházközségben az elmúlt hónapok szép törekvése, a közösség készségével, kis lépésekben. A frissen elkészült kert nemcsak esztétikai élmény, hanem ösztönző forrás is: a tapintható szépség feltölti a fáradt elemeket, lendületet, célt ad a jövőnek. A történtek legnagyobb eredménye nem a kiemelt műtárgyak, hanem a számos, régi önmagát visszanyert kistérségi templom és templomkert, a plébániaépületbe oltott közösségi tér megújulása. Ahol a helybeli szorgos kezek újra felveszik a kesztyűt, és az istenházát önkéntes szorgalommal működtetik. Ők szeretik túl az egyházat, az *ő egy házukat*. A nagyváros szövete más – ha a források hálózata bonyolultabb s talán aránytalan, talán kevésbé egységes is – ugyanezen szorgalommal él. Közös bennük, hogy aki felfelé tekint, az csak alulszerethet. Túl nem.

Csányi Tamás karnagy

S NE KÉRJ AZ ÉGTŐL TÖBBET, MINT ADOTT.
VAN ANNYI, MENNYI KELL, S HA EZ KEVÉS,
KEVÉS LESZ A FÖLD MINDEN KINCSE IS.
A VÍZIKÓRSÁG SZOMJÁT EL NEM OLTJA
MINDEN DUNÁKNAK S TENGEREKNEK ÁRJA;
S AZ ÉP GYOMORNAK EGY POHÁR ELÉG.
HA VAN MIT ENNÜNK,
INNUNK ÉS SZERETNÜNK,
HA JÓZAN ELMÉNK,
S TESTÜNK NEM BETEG,
KIVÁNHATUNK-E S LELHETÜNK-E TÖBB JÓT,
S ADHATNAK-É MÁST A KIRÁLYI KINCSEK? -

BERZSENYI DÁNIEL

Rovatunk továbbra is a magyar örökség iránt elkötelezett felület marad egy-egy értékes gondolattal; jelen sorokkal a 250 esztendővel ezelőtt a Vas vármegyei Hetyén született költőre emlékezünk. Gondolatait sokáig az asztalfiók őrizte, innen emeli ki soproni evangélikus lelkész barátja, s juttatja el Kazinczy kezeihez, akinek biztatása adja a végső lendületet. Költeményeinek kiindulópontja az antik örökség: egy-egy Horatius-óda felépítménye, a tiszta, áttekinthető strófák szerkezete. Romantikus vonás a személyesség, a mozgalmasságot hozó metaforák alkalmazása, a nyelvteremtő erő. A reformkor időszakában Széchenyi kedvenc költője, verseit, különösen a Magyarokhoz (I.) című ódát idézi a Hitelben, naplójában, döblingi irataiban. A Nyugat nemzedéke újra felfedezi; Szabó Dezső és Németh László a kérlelhetetlen hazaszeretet költőjét látják benne. A második világégés küszöbén Kodály megzenésíti A magyarokhoz (II.) című ódát, hangsúlyozva, hogy az ország fönnmaradásának esélye a szabadság és az erkölcs. Alakja, kitartása, üzenete hosszú fénycsíkot rajzol a hátsó Lépcsőre.

szia
Szent Imre Alapítvány
Ciszterci Szent Imre Plébánia

Felelős kiadó: Budai Szent Imre Plébánia | 1114 Budapest, Himfy utca 9. | Szkaliczki Csaba Örs O.Cist. plébános
Felelős szerkesztő: Csányi Tamás karnagy@szentimre.hu | ISSN 3058-0099 (nyomtatott)
ISSN 3058-0412 (online) https://szentimre.hu/a-templomrol/lepcso/
A **Szent Imre Alapítvány** támogatásával